

присутністю значної частки російського капіталу в об'єктах вітчизняного фондового ринку, низькою капіталізацією та обмеженою ліквідністю.

Перепоною розвитку фондового ринку в Україні є низька активність населення на ринку, що пов'язано із нерозумінням ролі фондового ринку та сутності його фінансових інструментів, недовірою населення до фінансових інструментів довгострокового вкладення капіталу та низьким рівнем доходів населення.

Фондовий ринок в Україні не виконує належної ролі, головною причиною нерозвиненості його є відсутність на ньому ефективних емітентів, які б на своєму прикладі залучали ресурси з фондового ринку. Проте разом з цим для оптимізації структури емітентів фондового ринку необхідні підприємства тих галузей, які динамічно розвиваються, мають значний потенціал для зростання та швидкий обіг фінансових ресурсів. Найреальнішим і перспективним емітентом є торговельні підприємства, характерною ознакою діяльності яких є швидкий оборот ресурсів.

Очевидними перевагами фондового ринку є можливості залучення додаткового капіталу для розвитку підприємств і позитивне становлення до нього підприємств різних сфер економіки.

Досягнути позитивних змін на фондовому ринку значною мірою вдасться за рахунок зусиль відповідних державних органів. Разом із цим не слід забувати, що держава може лише коригувати напрямки розвитку фондового ринку, а його стан та перспективи залежать виключно від діяльності суб'єктів господарювання.

Ліквідний, надійний та прозорий фондовий ринок має забезпечити реалізацію національних інтересів України, сприяти зміцненню економічного суверенітету.

УДК 338

П.М. Лендирук, Г.Б. Машлій

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БІРЖОВОГО РИНКУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ**

P.M. Lendyruk, G.B. Mashliy

**FEATURES OF DEVELOPMENT STOCK MARKET OF
AGRICULTURAL PRODUCTION OF UKRAINE**

На сьогоднішній день, в умовах трансформації національної економіки, надзвичайно актуальною проблемою є активація розвитку біржової торгівлі. Біржа являє собою продукт довготривалої еволюції від укладання угод з реальними активами до стандартизованих угод на строк, від ринкової структури, яка виконувала функції оптового посередника, до фінансового

інституту, який виступає індикатором майбутньої кон'юнктури фізичного ринку та дозволяє як страхувати цінові ризики, так і отримувати надприбутки учасникам економічних відносин.

Біржовий ринок сільськогосподарської продукції тісно пов'язаний з виробництвом та реалізацією продовольчих товарів. Як інфраструктурні ринкові елементи, біржі забезпечують безперервність відтворювального процесу усім учасниками ланцюжка виробник-споживач. Ефективні біржові технології торгівлі є джерелом прозорого ціноутворення, страхування цінових ризиків, трансферту товарних і фінансових потоків, забезпечення прогнозування та планування виробничої діяльності, отримання прибутків, стабілізації економіки на макроекономічному рівні [2]. Стан розвитку економіки країни визначається рівнем розвитку біржового ринку.

Якщо ще десять років тому біржові фінансові ринки створювали для виробників сільськогосподарської продукції передумови для управління ризиками та встановлення прийнятних цін на продовольство, то зараз вони становлять загрозу для системи міжнародної продовольчої безпеки світу. За висновками західних аналітиків, світовий товарний ринок переповнений спекулятивним капіталом. Ситуація настільки масштабна та загрозна, що не виключається повний крах світового товарного ринку. На ринки прийшли потужні фондові інвестори з величезними капіталами, стимулюючи ріст спекуляцій та успішно конкуруючи із спеціалізованими банками та хедж-фондами, які десятиріччями торгували на сировинних ринках. Наслідком є критична маса фінансових ресурсів, яка значно перевищує реальний товарний сектор і яка готова спричинити обвал цін на сировинні товари [3].

Так безконтрольна та надмірна «фінансіалізація» ринків сільськогосподарської продукції, та ще в умовах, коли сьома частина населення планети недоїдає або голодує (кількість голодуючих у 2010 році перевищила 1 млрд. осіб), коли населення планети невпинно росте (за прогнозами ООН до 2050 року населення становитиме 9 мільярдів), а в розвинених країнах спостерігається перевиробництво продовольства, зтягує світову спільноту у прірву колапсу міжнародної продовольчої системи.

Необхідність оптимізації функціонування світової продовольчої системи на сьогодні є стратегічним завданням.

Україна, маючи надзвичайно високий аграрний потенціал, в умовах зміщення фінансових та політичних акцентів та перегляду загальносвітової політики продовольчої безпеки може забезпечити досягнення суттєвої рівноваги на світовому ринку продовольства, а для себе - стабільний розвиток. Вже сьогодні Україна спроможна покрити 30-40% глобального продовольчого дефіциту в Африці і Близькому Сході [4] і реалізуватися як потужний експортер сільськогосподарської продукції. Але без наявності повноцінної ринкової інфраструктури, зокрема розвинутого біржового ринку

як місця купівлі-продажу великих партій продукції та інституту гарантування цін, досягнути цього практично не можливо.

Оцінка стану і розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції України свідчить про відсутність взаємодії між його складовими елементами та цілковиту відокремленість бірж від реального виробника продукції, що є доказом безсистемного підходу до формування і розвитку біржового ринку. Нерозвиненість інфраструктури ринку, зокрема і біржової, спричиняє зниження темпів розвитку сільськогосподарського виробництва.

Формування цивілізованих біржових відноси для України має важливе стратегічне значення та дозволить забезпечити прозорість ціноутворення та товарообігу, оздоровить конкурентне середовище, а найголовніше, стимулюватиме розвиток сільського господарства та ринку аграрної продукції.

Література:

1. [Електронний ресурс] - <http://faostat.fao.org>
2. Солодкий М.О. Біржовий ринок: навч. посіб. – К. : В-во «Аграрна освіта», 2010. – 642 с.
3. Ковтун О.А. Сучасний стан і тенденції на світовому ринку пшениці. – Науковий вісник НУБІП України. – К.: ВЦ НУБІП України, 2011. – 373с. – с. 53.
4. Сидоренко О.В. Біржовий ринок товарних деривативів як інструмент ефективного товарного ринку. – К. АгроСвіт. – 2011. – №22. – с. 35-38.

УДК 338

Т.І. Лібусь, Г.Б. Машлій

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО БІРЖОВОГО РИНКУ АКЦІЙ

T.I. Libus, G. B. Mashliy

TRENDS OF UKRAINIAN STOCK MARKET SHARES

Сучасний український біржовий ринок акцій в умовах глобальної фінансової кризи набув нових властивостей. У кризовий період саме ключові тренди показників цього ринку слугували найкращими індикаторами, за допомогою яких можна було здійснювати моніторинг масштабів та глибини фінансової кризи та потужність її хвиль.

З початку свого існування вітчизняний біржовий ринок акцій формувався як частина глобального ринку. Перед кризою 2008 року, за оцінками експертів, питома вага нерезидентів у обсязі угод з акціями нерідко